

Izzivi srednješolskega izobraževanja in učenja: šola in mladi kot ujetniki diskurza kompetentnosti

dr. Damijan Štefanc,

Univerza v Ljubljani,
Filozofska fakulteta

Šola kot družbena institucija družbenih problemov sama po sebi niti ne povzroča in jih tudi ne more razrešiti.

Kolikor je izobraževanje v funkciji reprodukcije družbenih razmerij, je treba privzeti, da vedno optimalno deluje.

Toda prevladujoča družbena percepcija šole kot institucije je vsaj zadnjih nekaj desetletij izrazito omejena.

Šolo in izobraževanje namreč vse bolj presoјamo malodane izključno skozi optiko pričakovanj svobodnega trga in trga dela.

prilagodljivost

zaposljivost

podjetnost

Zdi se, da je odnos do **znanja** izrazito nerazčiščen in ambivalenten.

»Glede na informacijsko eksplozijo in nepredvidljivost prihodnosti in hkrati vse boljše skladiščenje in dostopnost informacij ob razvoju informacijske tehnologije se povečuje pomen [proceduralnega in strateškega] znanja, kar pa se v šolski praksi prepočasi uveljavlja. Tudi sestavljalci učnih načrtov, pod vplivom akademske tradicije, vse prepogosto kopičijo le deklarativno znanje.«

(Marentič Požarnik 1998, str. 251)

Avtorica ob tem dodaja, da »preveč takega znanja lahko tudi ovira inovativnost:

– deklarativno “*znanje lahko postane težka prtljaga, ki ovira polet misli*”.

(Prav tam)

»Vedno hitrejša življenja, vedno hitrejša spremembe in nepredvidljiva prihodnost bo zanesljivo terjala od vsakega:
naučiti se razmišljati,
naučiti se učiti,
naučiti se ustvarjati«

(Tomić 1993, str. 262)

»Učenje kot ustvarjalni proces zahteva, da opustimo poučevanje ex cathedra, ter da razvijamo učenje in poučevanje, ki bo v funkciji zadovoljevanja človekovih resničnih komunikacijskih potreb. V pouk bo potrebno vnašati bolj pogumno igro, ustvarjalno tišino, vizualizacijo, s katero aktiviramo notranja čutila in spodbujamo domišljijo in s tem povečamo prisotnost komuniciranja pri pouku.«

(Tomić 1993, str. 260)

Krepi se ideologija uporabnosti znanja, ki vodi tudi k temu, čemur nekateri avtorji pravijo »*pozunanjenje znanja*«.

In natanko v tem **spodleti kompetencam in kompetenčnemu diskurzu: ker znanje razume kot oviro na poti do kompetentnosti, ne pa kot pogoj zanjo.**

učenje:

- mora biti proces, ob katerem uživaš, občutiš neko ugodje
- biti moraš notranje motiviran
- absolutno nezaželeno je učenje na pamet

branje?

da, toda česa?

Izzivi srednješolskega izobraževanja in učenja: šola in mladi kot ujetniki diskurza kompetentnosti

dr. Damijan Štefanc,

Univerza v Ljubljani,
Filozofska fakulteta

damijan.stefanc@ff.uni-lj.si

damijan@stefanc.net